

Uitdagingen in beleid voor personen met een handicap

grenzen tussen sectoren onder druk
naar een geïntegreerde zorg en ondersteuning

grenzen tussen sectoren onder druk

Uitvoering Perspectiefplan 2020 en komst van de persoonsvolgende financiering hebben het beleid en de sector personen met een handicap grondig gewijzigd.

- vraaggestuurd werken stelt persoon meer dan ooit centraal
- langdurige, duurzame, geïndividualiseerde oplossingen vragen maatwerk obv inzet uit verschillende deelsectoren
- zeer ruime en flexibele bestedingsmogelijkheden van het persoonsvolgend budget leggen grenzen en discrepanties (in cultuur, in financiering, in regelgeving en in mogelijkheden voor individuele personen) tussen deelsectoren bloot

Model van de 5 concentrische cirkels bereikt voorlopig nog niet het vooropgestelde doel, integendeel.

- nog niet overal sprake van feitelijk gedeelde zorg en verantwoordelijkheid
- mogelijkheid van besteden PVB in andere deelsectoren creëert nieuwe drempels
- PVB legt de verschillen in financiering (en dus het ongelijke speelveld) tussen de deelsectoren bloot

grenzen tussen sectoren onder druk

In theorie is er veel vrijheid en bewegingsruimte, in praktijk is er nog veel onduidelijkheid en onzekerheid over wat mag/ kan of niet mag/kan.

uitdagingen voor individuele gebruikers:

- meest gunstige puzzel voor zorg & ondersteuning leggen
- kennen van eigen mogelijkheden en rechten
- grote discrepantie tussen wie beter en wie minder goed geïnformeerd is

uitdagingen voor (vergunde) zorgaanbieders

- concurreren op vlak van prijs, kwaliteit en keuze in aanbod (met ander vergund én niet vergund aanbod)
- samenwerken met actoren uit andere domeinen en sectoren, onderzoeken mogelijke verruiming doelgroep, verruimen eigen ondersteuningsaanbod ivf inspelen op individuele vragen
- eigen maken en toepassen van regelgeving uit verschillende sectoren

uitdagingen voor overheid/VAPH:

- duidelijke, coherente, eenvoudig toepasbare regelgeving
- die ook voldoende flexibiliteit biedt
- en afgestemd is met de regelgeving van andere deelsectoren

naar een geïntegreerde zorg en ondersteuning in agentschap Zorg

Wat zegt het Vlaamse regeerakkoord 2019 - 2024?

De zorg voor personen met een handicap wordt, samen met GGZ en ouderenzorg, ondergebracht in het eengemaakte systeem van de Vlaamse Sociale Bescherming.

Onder meer

- kwaliteitsbeleid, procedures, regelgeving en financieringssystemen worden beter op elkaar afgestemd
- VAPH, Z&G en VSB integreren tot 1 nieuw agentschap Zorg
- budgetten gaan in de eerste plaats naar cliënten, minder naar structuren
- rechten worden zoveel mogelijk automatisch toegekend
- de aanvraag- en toeleidingsprocedure wordt vereenvoudigd en overbodige systeemkosten worden geëlimineerd
- we zorgen voor een “gelijk speelveld” in de zorg met open oproepen waarbij de regels en financiering gelijk zijn voor verschillende zorgaanbieders

Voorstel VAPH om alvast “proeftuinen intersectoraal georganiseerde zorg en ondersteuning” te installeren.

managementvaardigheden onder druk

*nood aan andere organisatievormen, innovatie-strategieën
en een vernieuwd kwaliteitsbeleid*

managementvaardigheden onder druk

Met de persoonsvolgende financiering werd een meer “marktgerichte werking” geïntroduceerd.

Dit vraagt een geëigend financieel en strategisch management.

- subsidies obv de inzet van persoonsvolgende budgetten ipv subsidies obv erkende capaciteit en doelgroepen
- financieel en operationeel overleven vraagt geëigende aanpak
- schaalvergroting en doelgroep verruimen om zo groot mogelijke pool van potentiële cliënten te bereiken

Hoe vermijden we verschraling van het zorgaanbod?

Hoe garanderen we dat expertise voor ondersteuning van personen met zeer specifieke noden of minder frequent voorkomende handicap-profielen niet verdwijnt?

Hoe blijven we zorgaanbieders motiveren zich ook te richten op niche-doelgroepen?

managementvaardigheden onder druk

De nieuwe realiteit vraagt ook een geëigend pedagogisch beleid en een aangepaste organisatie van de zorg en ondersteuning.

- zorggebruikers worden “klanten” met specifieke verwachtingen tav ondersteuning en dienstverlening
- gebruikers hebben meer zicht op en inzicht in de aanrekening van kosten en stellen zich kritischer op
- nadruk op zelfbeschikking en individuele budgetten zet onderlinge solidariteit onder druk
- aan opvoedend en begeleidend personeel worden vanuit gebruikers, vanuit families, vanuit directies, heel andere verwachtingen en eisen gesteld: meer flexibiliteit, andere competenties
- directies van voorzieningen zijn zoekende en zitten zelf nog met heel wat vragen en onduidelijkheden

Wat is nodig om een verantwoord en menselijk personeelsbeleid te voeren binnen een context waar vergunde zorgaanbieders “concullega’s” van elkaar zijn geworden?

Hoe kunnen we garanderen dat zowel zorgkosten als woon- en leefkosten betaalbaar blijven?

Hoe kunnen we “individuele budgetten” rijmen met “onderlinge solidariteit”?

managementvaardigheden onder druk

Bij de omschakeling van zorg in natura naar persoonsvolgende financiering werden ondernemende voorzieningen niet beloond, integendeel.

- wie het model van de concentrische cirkels al voor PVF in praktijk bracht en de ondersteuning efficiënt en op maat organiseerde, kreeg weliswaar “budgetten op maat” maar zag de eigen cliënten in vergelijking met anderen “benadeeld”

Kunnen we bij het uitwerken van een nieuw kwaliteitsbeleid incentives en een consequent en stimulerend beloningsbeleid inbouwen?

managementvaardigheden onder druk

Uitdagingen voor de overheid/ het VAPH:

- verder aanpassen van het financieringssysteem ifv meer transparantie, meer eenduidigheid, vermijden van oneigenlijke keuzes door gebruikers
- inzetten van gerichte coaching en stimuleren van zelf-evaluatie bij zorgaanbieders
- opnieuw meer voeling proberen te krijgen met de sector, meer zichtbaar worden “op het terrein”
- een vernieuwd kwaliteitskader installeren waarbij ook een koppeling wordt voorzien tussen kwaliteit en subsidie

Uitdagingen voor zorgaanbieders:

- zich onderscheiden en profileren, ibbz op vlak van kwaliteit (kwaliteit van zorg, van dienstverlening, QOL)
- inspelen op de (vaak wisselende) vragen en noden van gebruikers
- een gezond financieel beleid combineren met een degelijk personeelsbeleid; total profit als inspiratie

Uitdagingen voor gebruikers:

- keuze maken tussen de veelheid aan organisaties en aanbieders; afwegen prijs-kwaliteit
- inzicht krijgen in kostprijzen, inschatten wat een “redelijke prijs” is
- oordelen over de kwaliteit van de geboden zorg en ondersteuning
- durven veranderen

sociaal ondernemerschap en innovatie in een “gelijk speelveld”

Wat zegt het Vlaamse regeerakkoord 2019 - 2024?

Enkele sleutelwoorden: performantie, meten van outcome, vereenvoudiging, innovatie, digitalisering, sociaal ondernemerschap.

Nadruk op efficiëntie: efficiëntiewinsten op organisatiegebonden financiering en structuren, wegwerken van verschillen in kostprijs en efficiëntie. Regeldrift wordt ingeperkt.

Transparantie: budgethouders hebben recht op een transparante weergave van de kosten die een zorgaanbieder aanrekent

sociaal ondernemerschap en innovatie in een “gelijk speelveld”

Sociaal ondernemerschap wordt verder gestimuleerd:

- ondersteunen van kleinschalige (woon-)initiatieven
- aangepast en regelluw kwaliteitskader
- evolutie naar een resultaatsgebonden financiering
- organisatiegebonden financiering deels obv van outcome-parameters kwaliteit, efficiëntie en innovatie

Creëren van een “gelijk speelveld” in de zorg

- afstemmen van financiering en regelgeving
- zorgsector toegankelijker maken voor innovatieve oplossingen van bedrijven, vb Sociale Impact Obligaties

Kwaliteitsdecreet actualiseren:

- financiële responsabilisering voor vergunde zorgactoren
- nieuwe indicatoren om kwaliteit van zorg meetbaar en opvolgbaar te maken
- kwaliteitsmetingen zoveel mogelijk online consulteerbaar maken

VAPH lanceert binnenkort oproep onder vergunde zorgaanbieders om in te tekenen op nieuwe coachingtrajecten.

regie en zelfbeschikking onder druk

bijzondere aandacht nodig voor kwetsbare situaties

veralgemeende regie en zelfbeschikking onder druk

Gelden principes als “regie” en “zelfbeschikking” op elk moment en in elke situatie?

Er is vandaag een belangrijk probleem van **non-take up**: wie niet goed geïnformeerd of onvoldoende mondig is, dreigt belangrijke tussenkomsten en tegemoetkomingen mis te lopen.

- de kloof tussen wie in het systeem zat er wie nog wacht, is groter geworden
- (te) veel en (te) complexe procedures
- onvoldoende begeleiding tijdens het wachten door de kunstmatige grens tussen “voor de poort” en “na de poort”
- mensen met multi-problematiek vallen door het versnipperd aanbod tussen de mazen van het net
- beheren van een eigen budget vraagt een aantal specifieke vaardigheden van de budgethouders

We moeten proberen een evenwicht te realiseren tussen

- aanklappende werken zonder te betuttelen
- mensen helpen mogelijkheden te verkennen zonder oplossingen op te dringen

Bijzondere aandacht is nodig voor mensen in armoede, jongvolwassenen, gezins- en thuissituaties waar sprake is van sterke onderlinge afhankelijkheid.

veralgemeende regie en zelfbeschikking onder druk

Uitdagingen voor de overheid:

- bieden van perspectief op ondersteuning voor iedereen en dit binnen de opgelegde budgettaire marges
- zoveel mogelijk (automatisch) toegang geven tot tegemoetkomingen en tussenkomsten

Uitdagingen voor de vergunde zorgaanbieders:

- aandacht voor personen in kwetsbare situaties zonder het eigen aanbod op de voorgrond te dringen, zonder oneigenlijke keuzes in de hand te werken en met respect voor regie van de persoon
- aandacht voor personen in financieel moeilijke situatie zonder het eigen financiële beleid in moeilijkheden te brengen

Uitdagingen voor de gebruiker:

- de weg vinden en inzicht krijgen in het zorglandschap
- inzicht krijgen in wat met het eigen budget mogelijk is, prijs-kwaliteit correct kunnen vergelijken
- durven en kunnen onderhandelen met vergunde zorgaanbieders om een gepast én betaalbaar aanbod op maat te bekomen, zonder de band met de zorgaanbieder in het gedrang te brengen

bijzondere aandacht nodig voor kwetsbare situaties

Wat zegt het Vlaamse regeerakkoord 2019 - 2024?

We besteden bijzondere aandacht aan armoedebestrijding, onder meer

- administratieve vereenvoudiging en automatische rechtentoekenning
- proactief informeren, een duidelijke informatiestroom opzetten

Het proces van ondersteuningsvraag - ondersteuningsplan - ondersteuning wordt 1 keten.

De zorg en ondersteuning van vergunde zorgaanbieders moet transparant worden toegelicht aan budgethouders. De budgethouder heeft recht op een transparante weergave van de kosten die de vergunde zorgaanbieder aanrekent voor de zorg- en ondersteuningsfuncties die met een PVB worden vergoed.

De Vlaamse Sociale Bescherming (waarin de zorg voor personen met een handicap wordt ingebed) wordt omgevormd tot een Vlaamse sociale zekerheid.

Beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van zorg en ondersteuning zijn cruciale doelstellingen binnen de geïntegreerde zorg en ondersteuning.